

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ

Кафедра економічної теорії, підприємництва та торгівлі

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: Управління витратами ТОВ «НЕЙЛ», м. Хмельницький

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація _____
Назва

Освітня програма Управління підприємницькою діяльністю

Назва

Шифр: КР.ПТБпмз.17005

Виконав студент 2 курсу група ПТБпмз-21-1

Шифр

Роман ДРАГАН

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Керівник канд. екон. наук, доц.

Науковий ступінь, звання

Людмила САЧИНСЬКА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Нормоконтролер канд. екон. наук, доц.

Людмила САЧИНСЬКА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри економічної теорії,

підприємництва та торгівлі

канд. екон. наук, доц.

Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

Дата

Хмельницький, 2022

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра

Управління витратами на ТОВ «НЕЙЛ»

студента гр. ПТБпмз-21-1 Драгана Р.М.

Науковий керівник: к. е. н., доц. Сачинська Л.В.

Загальний обсяг роботи 63 сторінки, з них 55 сторінок основного тексту, 20 таблиць, 4 рисунків, 2 додатки, 25 джерел посилання.

Перелік ключових слів: Управління витратами, витрати, собівартість, підприємство.

У першому розділі узагальнено теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємств автосервісу.

У другому розділі проаналізовано організаційну та фінансово-господарську аналіз системи управління витратами на ТОВ «НЕЙЛ».

У третьому розділі запропоновано напрямки щодо удосконалення оптимізації витрат на виробництві ТОВ «НЕЙЛ».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в узагальненні і поглибленні теоретико-методичних положень та прикладних засад удосконалення управління витратами.

Отримані результати у вигляді пропозицій запроваджені в діяльності ТОВ «НЕЙЛ».

Підпис _____

Дата _____

Вступ	4
Розділ 1. Теоретико-методичні засади управління витрат на підприємстві	7
1.1 Економічна сутність, зміст та класифікація витрат на підприємстві	7
1.2. Методи управління витратами та зниження витрат	18
Розділ 2. Аналіз системи управління витратами на ТОВ «НЕЙЛ»	23
2.1 Загальна характеристика діяльності ТОВ «НЕЙЛ»	23
2.2 Характеристика системи управління витратами у ТОВ «НЕЙЛ»	25
Розділ 3 Напрями оптимізації витрат підприємства на ТОВ «НЕЙЛ»	43
3.1 Напрямки зниження собівартості виробництва на ТОВ «НЕЙЛ»	43
3.2 Побудова SWOT-аналізу на ТОВ «НЕЙЛ»	46
Висновок	51
Список використаних джерел	53
Додатки	56

Вступ

Актуальність теми дослідження даної дипломної роботи зумовлені необхідністю удосконалення методів управління витратами на підприємстві ТОВ «НЕЙЛ». В умовах коли в зовнішньому середовищі підприємства знаходяться в умовах постійних змін і перебувають у постійних пошуках оптимальних і ефективних методів оптимізації витрат. Як відомо більшість традиційних методів орієнтовані лише на етапі виробництва товару, але не враховують витрати під час до виробничого а після виробничого етапів.

Саме через це і постає проблема в дослідженні сучасних і оптимальних методів управління витратами.

Значний внесок у дослідженні управління витрат у різний час займалися багато видатних вчених, як вітчизняних так і зарубіжних. Значний внесок у дослідження управління витрат приносили такі вчені як: Грещак М.Г., Давидович І.Є., Загородній А.Г., Карпова Т.І., Мудра Т.М., Пилипенко А.А., Піскун А. В., Чернобай Л.І., та інші видатні вчені. Згідно представлених літературних джерел реальним напрямом зменшення витрат є розробка системи управління ними.

Мета дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні та поглибленні теоретичних основ та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління витратами підприємства ТОВ «НЕЙЛ», розробці практичних рекомендацій щодо формування та реалізації ефективної системи управління витратами у ТОВ «НЕЙЛ».

Основними завданнями дипломної роботи є:

- розглянути зміст та основні теоретико-методичні засади управління витрат;
- дати загальну характеристику діяльності ТОВ «НЕЙЛ»;
- провести аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства;
- розробити рекомендації щодо покращення процесу управління витратами у ТОВ «НЕЙЛ»;

- сформувати підходи за для управління витратами на підприємстві.

Метою дипломної роботи є розробка механізму задля вдосконалення управління витратами підприємства, що здійснює свою виробничу діяльність.

Об'єктом дослідження дипломної магістерської роботи дослідження є управління витратами підприємства ТОВ «НЕЙЛ».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково методичних положень та практичних рекомендацій щодо оптимізації системи управління витратами підприємства у ТОВ «НЕЙЛ».

Запропоновані та обґрунтовані у роботі напрями зниження собівартості можуть бути використані на практиці вітчизняними промисловими підприємствами.

У вступі обґрунтовується актуальність теми роботи, визначаються мета, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження.

Перший розділ дипломної магістерської роботи присвячений теоретико-методичним засадам управління витратами на підприємстві.

У другому розділі дипломної магістерської роботи проводиться дослідження сучасного стану та система управління витратами на ТОВ «НЕЙЛ».

Третій розділ дипломної магістерської роботи містить напрями щодо оптимізації витрат на ТОВ «НЕЙЛ».

У висновках сформульовано основні результати дослідження та обґрунтовано конкретні пропозиції.

Структура роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновку, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 63 сторінки, з них 55 сторінок основного тексту, 20 таблиць, 4 рисунків, 2 додатки, 25 джерел посилання.

Результати дослідження обговорені на III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України 16 листопада 2022 року та було опубліковані у збірнику матеріалів конференції (Фінансові аспекти розвитку

економіки України: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін. (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2022. 130 с.)

Розділ 1. Теоретико-методичні засади управління витрат на підприємстві

1.1. Економічна сутність, зміст та класифікація витрат на підприємстві

На нашу думку всі підприємства намагаються оптимізувати і мінімізувати свої можливі витрати.

Управління витратами – це динамічний процес, який включає управлінські дії які направлені на досягнення найбільш високого економічного результату діяльності підприємства.

Через зростання кількості господарюючих суб'єктів, і з розвитком економіки важливою умовою для виживання підприємства у ринковому середовищі є раціональне управління витратами.

Раціонально побудована система управління витратами на підприємстві дозволяє зменшити собівартість продукції, що виготовляється, оптимізувати рівень витрат, безпосередньо впливає на організацію бізнесу і на даній основі дає можливість підвищити рівень фінансових результатів. Така система забезпечує більші можливості розширеного відтворення.

У теорії та на практиці економічної діяльності трактування категорії “витрати” не є однозначним. Це, насамперед, зумовлено використанням різних підходів до вартісної оцінки використовуваних у процесі господарської діяльності економічних ресурсів.

І. Є. Давидович стверджує, що управління витратами це - динамічний процес, який включає управлінські дії, мета яких полягає у досягненні високого економічного результату діяльності підприємства через виконання всіх функцій, які властиві управлінню будь-яким об'єктом [2]

О. В. Крушельницька вважає, що управління витратами це складний багатоаспектний та динамічний процес, що включає управлінські дії, метою яких є досягнення високого економічного результату діяльності підприємства;

система принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, заснованих на використанні об'єктивних економічних законів[16]

А. І. Ясінська стверджує, що поняття управління витратами полягає у цілеспрямованому впливові на витрати для зміни їхнього складу, структури або поведінки у зв'язку зі зміною умов виробничо-господарської діяльності підприємства [14]

С. Ф. Голов вважає управління витратами це специфічна функція управління, яка забезпечує планування, організацію, мотивацію, контроль та регулювання витрат діяльності; принципово нова система, яка дає змогу чітко відстежувати, аналізувати й контролювати витрати.[1]

Л. М. Христенко, Р. О. Мозговий вважають що управління витратами можна вважати системою, керований блок (суб'єкт управління) який спрямовано на послідовну реалізацію функцій управління витратами за допомогою певних методів, що дозволяє регулювати чинники та управляти процесами формування витрат з метою оптимізації їх структури та рівня. [19]

Проаналізувавши терміни «управління витратами» можна зробити висновок, що це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за постійного контролю рівня витрат, а також стимулювання їхнього зниження[21].

Для ефективно організації системи обліку витрат необхідно застосовувати економічно обґрунтовану класифікацію витрат за певними ознаками. Це сприяє кращому плануванню та обліку витрат, а також точності їх аналізу, виявленню співвідношень між окремими видами витрат і обчисленню ступеня їх впливу на рівень собівартості та рентабельності виробництва. Метою класифікації витрат є надання допомоги керівнику в прийнятті правильних, обґрунтованих рішень.

Основним завданням управління витратами є пошук шляхів найефективнішого використання наявних обмежених ресурсів за допомогою планування, калькулювання, обліку і контролю витрат внутрішньовиробничої діяльності.

Таблиця 1.1 - Переваги і недоліки методів управління витратами.

Назва методу	Переваги	Недоліки
1	2	3
Метод ABC	Значне підвищення обґрунтованості віднесення накладних витрат на конкретний продукт; більш точне калькулювання собівартості; забезпечення взаємозв'язку одержуваної інформації з процесом формування витрат.	Зростання витрат на управління у зв'язку зі значними змінами в системі бухгалтерського обліку та вдосконаленням системи інформаційної підтримки
Метод CVP	Простота та наочність, а також можливість визначити обсяг продажів, за якого досягається беззбитковість виробництва або заданий фінансовий результат.	Складність поділу витрат підприємства на змінні та постійні; суттєва зміна кінцевого результату за будь-якої зміни вхідних факторів; неможливість проведення графічного аналізу за кількості видів продукції більше трьох; наявність допущення про незалежність продуктивності праці від масштабів діяльності та часу.
Метод таргет-костингу	Маркетингова орієнтація виробництва; можливість визначення цільових витрат для нових продуктів; контроль витрат на етапі планування.	Значний час та інвестиції для цільового зниження витрат, можлива відсутність у підприємства технічних можливостей для зниження собівартості до заданого рівня.
Метод LCC	Отримання в довгостроковому періоді оцінки понесених витрат та їх покриття відповідними виробу доходами; забезпечення точного прогнозу всіх витрат і співвідношення одержуваного доходу та понесених витрат; забезпечення стратегічного бачення структури витрат і зіставлення її зі структурою доходів	Відсутність періодизації фінансових результатів; невизначеність в обліку накладних витрат; можливі витрати на отримання більш глибокої додаткової інформації.
Метод VCC	Дас змогу представити величину витрат підприємства у зв'язку зі створенням нової вартості, оцінити доцільність процесів, що ведуть до формування витрат, максимально повно прив'язати витрати підприємства до очікуваних доходів	Вимагає створення відповідного інформаційного забезпечення, постійної оптимізації витрат у рамках оперативного управління діяльністю підприємства та участі кваліфікованих фахівців
Метод бенч-маркінгу	Дас змогу використовувати досвід і технології інших підприємств.	Ймовірність неправильного вибору підприємства еталона та високі вимоги до системності й цілеспрямованості у застосуванні досвіду інших фірм.

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Метод абзорпшн-костингу	Відсутність поділу витрат підприємства на постійні та змінні; точне визначення фінансового результату діяльності фірми; чітке обґрунтування необхідності додаткового замовлення або відмова від нього.	Умовність у розподілі накладних витрат; встановлення фактичної собівартості одиниці продукції тільки в кінці періоду; включення в собівартість продукції не пов'язаних з процесом виробництва витрат; ускладнення процедур обліку; недостатня увага, приділена характеру поведінки витрат залежно від обсягу продукції, що випускається
Метод кайзен-костингу	Забезпечення безперервного зниження витрат і утримання їх на заданому рівні	Пов'язані зі складнощами мотивування персоналу та підтримкою залучення в діяльність організації.
Метод кост-кіллінгу	Дає змогу швидко скоротити витрати підприємства, що виникають у внутрішньому та зовнішньому середовищах	Певна жорсткість методу (включає скорочення витрат на заробітну плату та скорочення персоналу) і необхідність системного застосування.
EVA-підхід	Відкривається потенціал, який закладений у персоналі будь-якої організації; надає інформацію і мотивацію співробітникам; дає змогу враховувати дохідність та ризики проектів (операційні і фінансові); дає можливість уникнути розбіжностей між фінансовою звітністю та реальним станом речей.	Недооцінка таких факторів довгострокового успіху, як знання персоналу, інформаційні технології, корпоративна культура; досить складні розрахунки; орієнтація переважно на короткострокову перспективу, а не на довгострокову.
Метод стандарт-костинг	система використовується для прийняття рішень, особливо якщо стандарти розроблені окремо за змінними елементами витрат, а також при правильно встановлених цінах на матеріали і нормах витрат на робочу силу; на підставі встановлених стандартів можна заздалегідь визначити суму очікуваних витрат на виробництво і реалізацію виробів, обчислити собівартість одиниці виробу для визначення цін, а також скласти звіт про прибутки та збитки.	Важко скласти стандарти згідно з технологічною картою виробництва. міна цін ускладнює обчислення незавершеного виробництва і вартості залишків готових виробів на складі. У разі виконання підприємством різних за характером і типом замовлень за порівняно короткий час обчислювати стандарт на кожне замовлення незручно.

Кінець таблиці 1.1.

1	2	3
Метод директ-костинг	можливість повного концентрування уваги на зміні маржинального доходу як по підприємству в цілому, так і по окремих виробках, виявляти види виробів з більшою рентабельністю, щоб перейти в основному на їх випуск; спрощення та точність обчислення собівартості послуг (продукції, робіт); відсутність складних розрахунків при розподілі постійних витрат; визначення собівартості продукції на основі змінних витрат дозволяє спростити нормування, планування, облік і контроль; система забезпечує можливість швидко переорієнтувати виробництво у відповідь на зміну умов ринку.	труднощі при класифікації витрат на постійні і змінні; не рекомендується для складання фінансової звітності та оподаткування; при переході від системи повного розподілу витрат до системи "директ-костинг" виникають серйозні проблеми у визначенні суми податку на прибуток.

*Джерело складене на основі [6-8-9]

Система управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій управління, тобто функції повинні реалізовуватись через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат.[6]

Численні літературні джерела містять поділ витрат за різними класифікаційними ознаками. Класифікаційні ознаки та види витрат, їх групи, за різними науковцями багато в чому збігаються.

Скільки б науковці не намагались урізноманітнити поділ витрат, головне щоб існуючій поділ витрат не лише забезпечував їх передбачення (майбутнє), а й забезпечував аналіз діяльності, що відбулась (минуле). Класифікацію витрат доцільно розглядати, більшою мірою, з позиції отримання фінансового результату, що вони забезпечують.

Це відбувається через їх спів ставність з доходами (можливість визначення тенденцій отримання прибутку за певний період часу), розмежуванням за видами діяльності.

У зв'язку з цим ми пропонуємо розширити напрями класифікації витрат, підпорядкувавши їх можливостям збільшення вартості підприємства - забезпечення найбільшої частки прибутку підприємства.

Пропоновану класифікацію витрат для управління прибутком, можна представити у вигляді таблиці 1.2 Традиційна класифікація витрат за видами діяльності та класифікація витрат за «можливостями збільшення вартості підприємства».

Таблиця 1.2 - Традиційна класифікація витрат за видами діяльності та класифікація витрат за «можливостями збільшення вартості підприємства».

Традиційна класифікація витрат за видами діяльності			Додаткова класифікація витрат за ознакою «Можливість збільшення вартості підприємства»
Вид діяльності	Види витрат	Групи витрат	
1	2	3	4
Звичайна діяльність	Операційні Витрати	-собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); -адміністративні витрати; -витрати на збут; -інші операційні витрати.	Суттєві витрати – витрати, що в спів ставленні з доходами, як правило, формують найбільшу частку прибутку підприємства.
	Фінансові витрати	- нараховані відсотки за користування кредитами банків, за договорами кредитування, фінансового лізингу; - витрати, пов'язані з випуском, утриманням і обігом власних цінних паперів та ін.; - втрати від інвестицій в асоційовані підприємства, від спільної діяльності, від інвестицій в дочірні підприємства тощо.	Несуттєві витрати – витрати, що в спів ставленні з доходами, як правило, формують найменшу частку прибутку підприємства.

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4
Звичайна діяльність	Інші витрати звичайної діяльності	-собівартість реалізованих фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, втрати від не операційних курсових різниць і від уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій та інші витрати звичайної діяльності.	
Надзвичайна діяльність	Надзвичайні витрати	- втрати від надзвичайних подій (втрати від стихійного лиха, техногенних катастроф, аварій, пожежі тощо).	

*Джерело складено на основі [17]

В численних літературних джерелах, з метою визначення фінансового результату, витрати поділяється на вичерпані (спожиті) та невичерпані (неспожиті). Тобто ті, що забезпечують дохід звітного періоду, та ті, що забезпечують дохід (вигоди) в майбутніх періодах: 1) вичерпані (спожиті) витрати - це збільшення зобов'язань або зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу звітного періоду; 2) невичерпані (неспожиті) витрати - це збільшення зобов'язань або зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу або іншої вигоди в майбутніх періодах.

З визначень слідує наступне узагальнення: отримання доходу є обов'язковою умовою для віднесення витрат до групи у вичерпні або невичерпні, а період його отримання - обов'язковою умовою їх розмежування.[17]

В системі бухгалтерського обліку, насамперед, накопичується інформація про три категорії витрат: витрати на матеріали, робочу силу і накладні витрати. Після цього узагальнені витрати розподіляються за напрямками обліку:

1. Для калькулювання й оцінки собівартості виробленої продукції.

2. Для планування і прийняття управлінських рішень.

3. Для здійснення процесу контролю і регулювання.

Крім того, у кожному з перерахованих вище напрямків відбувається подальша деталізація витрат у залежності від мети управління.

В основу класифікації витрат повинен бути покладений принцип: «різні напрями класифікації - для здійснення різних функцій управління», оскільки поділ витрат на різні види використовується в управлінні різноманітними сферами діяльності підприємства.

Дослідження поведінки витрат на підприємстві свідчить, що більшість з них мають неоднозначний характер та їх поділ на окремі групи є досить умовним. Одні витрати можна прямо відносити на продукцію, інші - ні.

Певні витрати можуть бути важливими для прийняття одного типу рішень і не мати значення для іншого. Витрати, які відносяться різними авторами до аналогічних напрямів класифікації витрат, відрізняються. Також немає однозначного групування науковцями витрат: певні види витрат включаються до різних напрямів.

Необхідно згрупувати витрати за критеріями, які б характеризували різні сторони діяльності підприємства. Доцільно обрати наступні критерії: організаційно-управлінський, обліково-аналітичний та фінансово-економічний.

Організаційно-управлінський критерій включає напрями класифікації, які забезпечують аналітичність інформації. Дані критерії детально розписані в таблиці 1.3. Класифікація витрат за організаційно-управлінським критерієм.

Таблиця 1.3 - Класифікація витрат за організаційно-управлінським критерієм.

Напрями класифікації	Види витрат
1	2
1. За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	- постійні - змінні (пропорційні, прогресивні, регресивні) - напівзмінні - напівпостійні - змішані
2. За місцем здійснення контролю	- за місцями формування (виникнення) - за центрами відповідальності
3. За центрами відповідальності	- витрати виробництва - витрати цеху - витрати дільниці і інші
4. За рівнем контролюваності	- контрольовані - неконтрольовані - частково контрольовані

Продовження таблиці 1.3

1	2
5. За впливом на прийняття рішень	- релевантні (виправні, повторні, очікувані) - нерелевантні (невиправні, без повторні) - диференційні
6. За можливістю регулювання	- регульовані - нерегульовані
7. За відношенням до потужності підприємства	- обов'язкові - дискреційні
8. За методом обчислення	- маржинальні - середні
9. За функціональністю видів діяльності	- виробничі - невиробничі (загально фірмові)
10. За порядком обчислення	- середні - граничні
11. За призначенням	- технологічні - організаційні
12. За характером виробництва	- основне виробництво - допоміжне виробництво - обслуговуюче виробництво
13. За сферами діяльності	- витрати виробництва - витрати невиробничої діяльності - витрати основного та допоміжного виробництва - витрати на матеріально-технічне забезпечення - витрати на розробку нових технологій
14. За спрямуванням для забезпечення цілей управління	- витрати на мотивування, - соціальний розвиток, - інновації, - маркетингові дослідження та комунікації, - амортизаційні відрахування та інші витрати поточної виробничо-господарської діяльності
15. За видами діяльності підприємства	- операційні - інвестиційні - фінансові
16. За терміном генерування прибутку	- спрямовані на розвиток підприємства - пов'язані з поточного виробничо-господарською діяльністю
17. За відношенням до джерел покриття	- вхідні витрати (залишок готової продукції на початок звітного періоду) - поточні витрати (виробнича собівартість готової продукції звітного періоду) - вихідні витрати (собівартість реалізованої продукції)
18. За феноменом рідкості (обмеженості можливостей альтернативного використання ресурсів)	- явні (зовнішні) - неявні (приховані)
19. За відношенням до обсягу виробництва	- змінні - постійні - змішані

*Джерело складене на основі [16]

Це дає змогу оцінювати ефективність витрат на виробництво конкретного виду продукції і за кожним центром відповідальності окремо. Ефективною управлінська діяльність може бути лише у випадках, коли менеджери отримують вичерпну інформацію про взаємозв'язок витрат за кожним їх елементом з виробництвом конкретних видів продукції до завершення виробничого процесу або до його початку – як прогнозу.

Класифікація витрат за обліково-аналітичним критерієм об'єднує напрямки, які враховують характер виробничого процесу, особливості продукції, що випускається підприємством. Дані критерії детально розписані в таблиці 1.4. Дані аналітичного обліку використовуються при складанні внутрішньої звітності, яка будується на інформації про види і кількість продукції, про центри відповідальності і статті витрат.

Таблиця 1.4 - Класифікація витрат за обліково-аналітичним критерієм

Напрями класифікації	Види витрат
1	2
1. За способом перенесення вартості на продукцію	- прямі - непрямі
2. За складом	- прості (одно-елементні) - комплексні
3. За відношенням до видів виробничих процесів	- основні - накладні
4. За відношенням до звітного періоду	- витрати поточного періоду - витрати майбутнього періоду
5. За відношенням до готового продукту	- витрати періоду - витрати на готову продукцію
6. За економічним змістом (елементами витрат)	- матеріальні витрати - витрати на оплату праці - відрахування на соціальні заходи - амортизація - інші витрати
7. За цільовим призначенням (за статтями калькуляції)	- прямі виробничі витрати - витрати на утримання і експлуатацію машин та обслуговування - загальновиробничі витрати - адміністративні витрати - витрати на збут

Продовження таблиці 1.4

1	2
8. За видами продукції (робіт, послуг)	- витрати на вироби - групи однорідних виробів - валову продукцію - товарну продукцію - реалізовану продукцію
9. За порядком обчислення	- фактичні - планові (бюджетні, прогнозні) - нормативні

*Джерело складене на основі [16]

Фінансово-економічний критерій класифікації характеризує витрати з точки зору їх обчислення, доцільності витрачання та включення до кошторису. Дані критерії детально розписані в таблиці 1.5.[16]

Таблиця 1.5 - Класифікація витрат за фінансово-економічним критерієм.

Напрями класифікації	Види витрат
За видами витрат	- економічні елементи - статті калькуляції
За відношенням до форм праці	- витрати живої праці - витрати уречевленої праці
За відношенням до форм вартості	- трудові - матеріальні - грошові
За споживанням ресурсів	- вхідні - спожиті
За доцільністю витрачання	- продуктивні - непродуктивні
За відношенням до діючих норм	- нормовані - ненормовані
За метою аналізу	- вичерпні - невичерпні
За терміном обчислення	- капітальні - поточні

*Джерело складене на основі [16]

З наведених вище класифікацій витрат ми можемо дійти до висновків, що класифікація видів витрат, сприяють до глибшого розуміння призначення та їх функціональні ролі в управлінні діяльності підприємства різних видів витрат.

1.2. Методи управління витратами та зниження витрат

Усі підприємства прагнуть максимізувати свої прибутки та вести успішну діяльність. А для цього потрібно щоб ефективно функціонувала система управління витратами. Для того щоб збільшити прибутковість підприємства важливим фактором є зниження собівартості продукції, що фактично являє собою зниження витрат підприємства.

Основна причина є збільшення прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства та може бути використаний для розширення виробництва в наступних періодах.

Також для працівників це створює стимул через збільшення заробітної плати, що в свою чергу буде позитивно впливати на їх продуктивність.

Зниження собівартості також впливає на зниження ризику настання банкрутству, і також призводить до покращення фінансового стану підприємства.

Ну і через зниження собівартості (оскільки собівартість є базою для визначення ціни) призведе до зниження цін реалізації одиниці продукції. І що призведе до підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства і збільшення обсягів реалізації продукції.

Так до основних заходів, що впливають на зниження витрат можна віднести наступні:

- зниження витрат на матеріали, сировину та паливо, які використовуються в процесі виробництва;

- зниження вартості амортизаційних відрахувань;
- зменшення рівня оплати праці працівникам, що досягається шляхом підвищення продуктивності праці робітників і як наслідок економії під час оплати праці;
- скорочення адміністративних витрат та накладних витрат;
- ліквідація непродуктивних витрат.[18]

Отже управління витратами це важлива частина діяльності усіх підприємств. Фігурує велика кількість як традиційних методів, так і сучасних методів, які спрямовуються на оптимізацію витрат.

Говорячи про традиційні методи, то вони базуються на порівнянні із певним визначеним стандартами, пошуку відхилень і скорочення їх у майбутньому.

Традиційні методи управління витратами спрямовані не на скорочені витрат, а на недопущення до їх зростання. Хоча і здається, що такий підхід буде давати непогані результати, але за сучасних умов та факторів він не є таким вже і ефективним.

Ще один недолік традиційних методів можна вважати те, що вони враховують лише виробничі витрати, ті які виникають під час виробництва. Хоча ми знаєм, що ще існують витрати під час до виробничої та після виробничої стадії. І з кожним роком ці витрати більш суттєвими і не враховувати їх буде величезною помилкою, яка буде стримувати успіх нашого підприємства.

Серед методів які були описані в підрозділі 1.1. в таблиці 1.1 можна виділити метод «стандарт-костингу». Цей метод був заснований на порівнянні витрат з визначеними стандартами та ідентифікації причин визначених відхилень. Завдяки цьому методу адміністрації підприємства вдається більш оперативно усувати недоліки процесу виробництва, вживати заходи щодо їх запобігання і уникнення цих відхилень. В таблиці 1.1 було також зазначено недоліки цього методу.

Серед традиційних методів управління витратами також можна виділити і метод «директ-костинг». Його можна застосовувати на підприємстві разом із

«стандарт-костингом». Цей метод базується на обліку витрат і калькуванні собівартості продукції на основі змінних витрат. Саме цей метод застосовується на багатьох українських підприємствах.

Ця система управління витратами базується на поділі витрат на змінні і постійні. Метод «директ-костингу» має два розгалуження на: простий «директ-костинг» який був заснований на використанні в обліку даних тільки при змінні витрат та на розвинутий «директ-костинг», при застосуванні якого до собівартості разом зі змінними витратами включаються також прямі постійні витрати на виробництво та реалізацію продукції.

Через те що другий варіант є розвитком першого, то його використання є більш доцільне на підприємствах.

Але в сучасних конкурентних умовах та стрімкого інноваційного розвитку економіки, застосування традиційних методів нажаль не принесе бажаних результатів.

На сьогоднішній день існує велика кількість методів, які враховують обмеження традиційних моделей управління витратами. Серед найбільш поширених методів можна виділити такі:

Метод «таргет-костингу» в загальному своєму значенні його можна визначити як метод управління витратами за цільовою собівартістю. За допомогою цього методу об'єднавши свої зусилля маркетингових, виробничих та інших підрозділів підприємство може контролювати витрати на прибуток, завдяки зниженню і попереджальному контролю за витратами виходячи з наявних умов ринку.

Серед позитивних наслідків можна виділити зміну мислення у менеджерів на більш інноваційне. Вони намагаються знайти нові більш креативні рішення щоб наблизитися до цільової собівартості і це також стримує їх від використання нового матеріалу та технологій, що могло би призвести до перепроєктування продукції.

Одними із головних перешкод впровадження «таргет-костингу» на українських підприємствах є необхідність створення ефективної і досконалої

системи управлінського обліку, вдале інформаційне забезпечення для прийняття управлінських рішень.

Для отримання максимального ефекту від управління собівартістю разом із «таргет-костингом» застосовують ще один новітній метод «кайдзен-костинг».

Відмінність методу «кайдзен-костинг» від «таргет-костингу» це прагнення постійно удосконалювати якість на всьому підприємстві при залучені всіх працівників. [8]

Можемо зазначити те що застосування того чи іншого методу є доцільним в різних ситуаціях та на різних підприємствах. Щоб обрати правильний метод оптимізації витрат потрібно врахувати велику кількість як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

Висновки до розділу 1

У першому розділі нами було проведено аналіз теоретичної основи управління витратами підприємства. Витрати це складова будь якої діяльності та саме ці витрати в майбутньому перетворяться на прибуток, але кожне підприємство намагається їх зменшити.

Для збільшення прибутковості підприємства важливим фактором є зниження собівартості, що фактично є зниженням витрат підприємства.

Досліджуючи сутність витрат було становлено, що витрати являють собою величину матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, які були використані в результаті здійснення своєї діяльності, спрямованої на отримання прибутку.

В економічному розумінні грошовий вираз витрат, які несуть підприємство під час виробництва продукції чи надання послуг проявляється у вигляді собівартості.

Також у роботі було згадано методи управління витратами. Існує велика кількість як традиційних так і сучасних методів, які спрямовані на оптимізацію витрат. Якщо говорити про традиційні методи, то вони в основному базуються на порівнянні із певними визначеними стандартами, пошуку певних відхилень та скорочення їх у майбутньому. До таких методів відносяться: «стандарт-костинг», «директ-костинг». На сьогодні існує велика кількість методів, які

враховують обмеження традиційних моделей управління витратами. Серед найбільш поширених практичних методів можна виділити наступні: Метод «абзорпши-костингу», «бенчмаркінг» «таргет-костинг», «кайзен-костинг», «кост-кілінг», «CVP-аналіз», «LCC-аналіз», «EVA-підхід».

Розділ 2. Аналіз системи управління витратами на ТОВ «НЕЙЛ»

2.1 Загальна характеристика діяльності ТОВ «НЕЙЛ»

Отже, об'єктом нашого дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «НЕЙЛ» (на далі буде використовуватися скорочення ТОВ «НЕЙЛ»), що було засновано 24.04.1994 (28 років і 7 місяців).

Юридична адреса підприємства де воно знаходиться: Хмельницька область, місто Хмельницький, вулиця Маршала Красовського, будинок 64.

Товариство було створене з метою здійснення господарської діяльності в умовах ринкових відносин та отримання прибутку на основі задоволення потреб клієнтів, та організацій у продукції, товарів і послуг, що виробляються та надаються в межах діяльності, обумовленої Статутом товариства. Статут товариства представлений у додатку В.

Відповідно до КВЕД, основним видом діяльності підприємства є:

25.93 Виробництво виробів із дроту, ланцюгів і пружин.

До інших видів діяльності належать:

24.34 Холодне волочіння дроту.

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах.

47.89 Роздрібна торгівля з лотків і на ринках іншими товарами.

52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

(інші види діяльності розписано більш детально у Статуті товариства).

ТОВ «НЕЙЛ» зараз це сильне та динамічне підприємство, яке пропонує найширший асортимент цвяхів в Україні. Крім традиційних будівельних, столярних та покрівельних, підприємство виготовляє спеціальні види цвяхів - в бобінах та розсипні, які використовуються у виробництві дерев'яної тари та піддонів.

Для виробників EUR-палет ТОВ «НЕЙЛ» пропонує цвяхи, сертифіковані Європейською Палетною Асоціацією EPAL. Також клієнтам пропонуються різні засоби кріплення, такі як саморізи, шурупи, болти, гайки, шайби, стержні різьбові, анкери, свердла тощо.

За організаційно-правовою формою підприємство належить до товариств з обмеженою відповідальністю, а за формою власності - до приватної.

Товариство має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку зі своїм найменуванням, емблему, фірмовий знак для товарів і послуг.

Майно товариства формується із джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Загальний розмір статутного капіталу ТОВ «НЕЙЛ» становить 6 176 604.67 (грн.), що було вкладено його засновниками. До основних засновників підприємства належать дві фізичні особи (із відповідними частками 50% і 50% у статутному капіталі).

Розглянувши підприємство як соціально-економічну систему, далі необхідно перейти до розгляду організаційної структури управління ТОВ «НЕЙЛ» та характеристики безпосередньої роботи фінансової підсистеми як одного із основних центрів відповідальності за понесені підприємством витрати.

Діючу організаційну структуру управління ТОВ «НЕЙЛ» зображено на рисунку 2.1 даний рисунок наведений у додатку В.

ТОВ «НЕЙЛ» використовує лінійно-функціональну організаційну структуру. Цей вид організаційної структури сформований на поділі сфер повноважень і відповідальності по функціях управління. Рішення зазвичай приймаються по вертикалі, оскільки підприємство стабільно працює та виробляє стабільний асортимент продукції тоді лінійно-функціональна структура є оптимальною та особливо ефективною для досліджуваного підприємства.

Проаналізувавши структуру даного підприємства ми можемо сказати, що головою ТОВ «НЕЙЛ» є генеральний директор, який безпосередньо здійснює керування усіма видами діяльності підприємства, також він має право здійснювати розпорядження майном, видавати накази та розпорядження,

укладати договори та угоди. Генеральному директору підпорядковуються: директор комерційний, директор фінансовий, головний бухгалтер, директор технічний, начальник відділу охорони, юрист, менеджер по персоналу, секретар керівника. Кожен з цих спеціалістів відповідає за функціонування свого підрозділу, за планування ринкового менеджменту господарювання.

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства

Аналіз фінансово-господарського стану підприємства дасть нам можливість визначити:

- фінансову стійкість підприємства;
- наскільки фінансово стійким є підприємство;
- здатність визначити можливість своєчасного розрахунку з кредиторами;
- розмір отриманого прибутку.

Метою даного аналізу є визначення стану підприємства в даний момент часу, провести оцінку діяльності та визначити його потенціал.

Для загальної характеристики діяльності ТОВ «НЕЙЛ» нами було опрацьовано фінансовий звіт суб'єкта підприємства: Баланс (Форма № 1-м) та Звіт про фінансові результати (Форма № 2-м), основні техніко-економічні показники діяльності підприємства можна охарактеризувати за допомогою таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства за 2018-2020 роки.

Показник	Одиниця виміру	Роки			Темпи зростання %	
		2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7
1. Разом доходи	тис. грн	179144	177301	153003	-1,03	-13,70

Продовження таблиці 2.1

- Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн	177270	174043	151132	-1,82	-13,16
- в співставних цінах	тис. грн	193224	181005	158689	-6,32	-12,33
- Інші операційні доходи	тис. грн	1574	2190	1724	39,14	-21,28
2. Середньооблікова чисельність працівників	осіб	256	240	239	-6,25	-0,42
3. Продуктивність праці одного працівника	тис. грн/особу	692,5	725,2	632,4	4,72	-12,80
4. Продуктивність праці одного працівника в співставних цінах	тис. грн/особу	112,62	79,47	87,66	-29,44	10,31
5. Фонд заробітної плати працівників	тис. грн	2839	3781	4396	33,18	16,27
6. Середньомісячна заробітня плата одного працівника	грн/особу	0,92	1,31	1,53	42,06	16,75
7. Разом витрати	тис. грн	147023	173989	150055	18,34	-13,76
- Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн	142460	140483	119559	-1,39	-14,89
Повна собівартість реалізованої продукції	тис. грн	170954	168201	146327	-1,61	-13,00
- Інші операційні витрати	тис. грн	964	942	920	-2,28	-2,34
8. Витрати на одну грн реалізованої продукції	грн	0,82	0,98	0,98	19,57	-0,06
9. Фінансовий результат до оподаткування	тис. грн	3627	3313	2947	-8,66	-11,05
10. Рентабельність:						
- доходу	%	2,05	1,90	1,95	-6,96	2,44
- витрат		2,55	2,36	2,46	-7,37	4,52
11. Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	28734	32507	34312	13,13	5,55
12. Фондовіддача	грн	6,17	5,35	4,40	-13,22	-17,73
13. Фондомісткість	грн	0,16	0,19	0,23	15,23	21,55

Кінець таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7
14.Фондоозброєність	тис. грн/особу	112,2	135,4	143,6	20,67	5,99

Як видно з таблиці 2.1 в 2019 році чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився на 1,3% відсотка в порівнянні з 2018 роком. А в 2020 році темпи його зростання скоротилися на 13,70%.

Це свідчить про те, що в 2020 році зменшилась кількість проданої продукції у порівнянні з попереднім роком. Проте даний дохід забезпечує можливість покрити внутрішньовиробничі витрати, про що свідчать дані фінансового результату до оподаткування та загальні витрати підприємства.

На рисунку 2.1. зображено динаміку збільшення (зменшення) доходів і витрат.

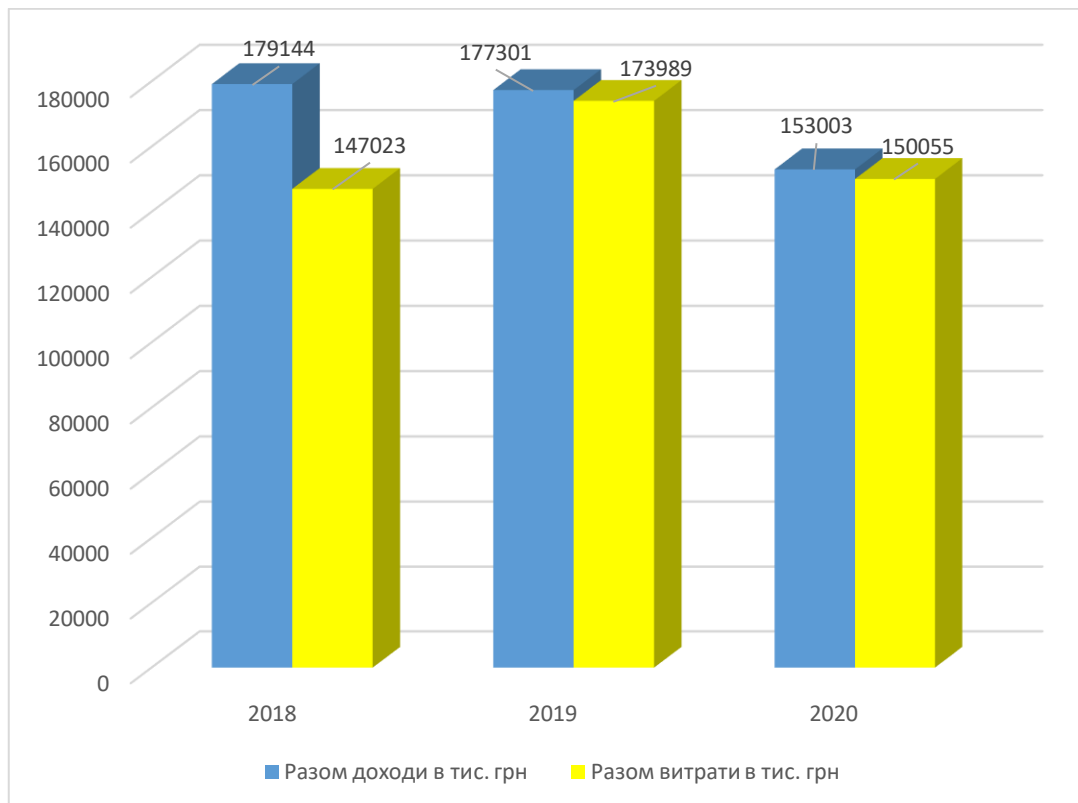

Рисунок 2.1 – Динаміка усіх разом доходів і витрат за 2018-2020рр.

Повна собівартість реалізованої продукції в 2018 становила 170954 тис. грн, в 2019 році цей показник знизився і становить 168201 тис. грн а у 2020 році собівартість знизилась до 146327 тис. грн.

Середньооблікова чисельність персоналу станом на 2019 рік зменшилась на 6,25% в порівнянні з 2018 роком і становить 240 осіб. Станом на 2020 рік також зменшилась на 0,42% і становить 239 осіб.

У 2019 році спостерігається різке зростання витрат на оплату праці. В цьому році фонд оплати праці зріс у 33,18 рази у порівнянні з минули роком, про що свідчать надзвичайно високі темпи приросту цього показника. У зв'язку з цим спостерігається аналогічний до фонду оплати праці ріст середньомісячної заробітної плати одного працівника.

Нами також було переведено чистий дохід від реалізації продукції до сьогоднішніх цін. Ця дія була проведена за допомогою річного індексу інфляції за 2019 і 2020 роки, темпи зростання яких відповідно становлять 109,1 і 105,0. Зважаючи на це продуктивність праці в співставних цінах відповідно також зросла у 2019 році, а в 2020 році вона зменшилась порівнюючи з попереднім роком.

Звернемо увагу також на показник витрат на одну гривню реалізованої продукції. У 2019 році спостерігається його збільшення на 19,57%, у 2020 році цей показник майже не змінився, про що свідчать темпи приросту у 0,06%. Таке збільшення собівартості виготовленої продукції є наслідком збільшення фонду оплати працівників.

Рентабельність доходу і витрат розраховується за допомогою показника фінансового результату до оподаткування. Рентабельність доходу у 2019 році зменшилась і становила 6,96%. Проте в 2020 році цей показник зріс і становить 2,44%. Така ситуація пояснюється різким зростанням витрат, про що свідчать і показники рентабельності витрат, за допомогою яких чітко видно, що витрати перевищують фінансові результати підприємства у 2020 році (рис. 2.2).

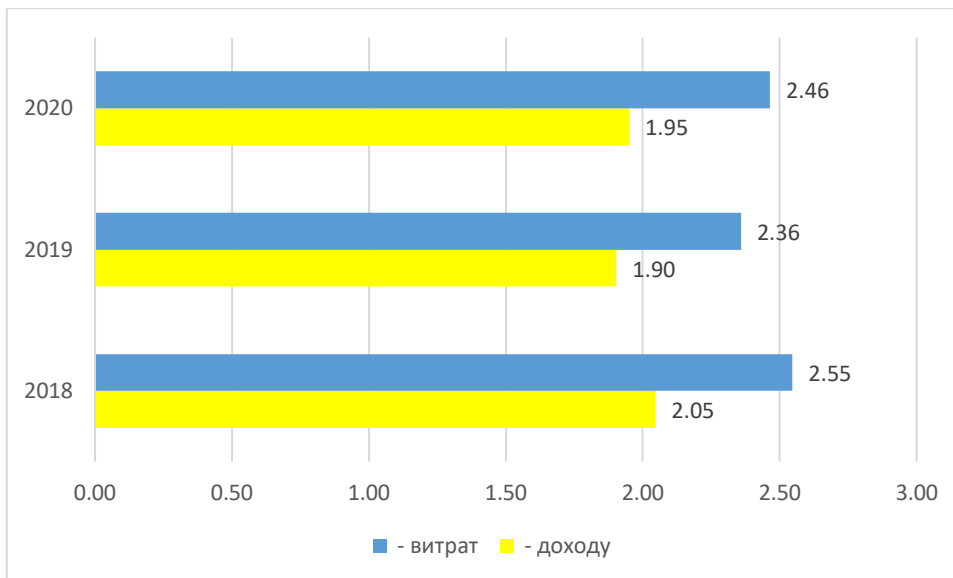

Рисунок 2.2 – Показники рентабельності доходів і витрат ТОВ «НЕЙЛ»

Впродовж аналітичного періоду спостерігається тенденція до росту середньорічної вартості основних фондів. Приріст спостерігається у 2019 році і становить 13,13%. Це можна пояснити низькою вартістю основних фондів у 2018 році. У 2020 також спостерігається зростання, але вже не таке значне як в попередньому році. Темпи приросту тут становлять 5,55%.

Впродовж аналізованого періоду також спостерігаються зменшення фондівіддачі, у 2019 році вона зменшилася на 13,22%, у в 2020 році фондівіддача також зменшилася на 17,73%.

Далі ми хотіли би проаналізувати обсяги виробництва продукції. Для цього розглянемо дані із таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Динаміка обсягу виробництва продукції

Рік	Фактичні обсяги виробництва продукції (робіт, послуг), тис. грн	Темпи зростання, тис. грн	
		базисний	ланцюговий
2018	9995		
2019	10104	109	109
2020	16028	6033	5924

Метою розгляду таблиці 2.2 є ціль аналізу темпів зростання виробництва продукції. Отже як видно із таблиці 2.2 за базисним методом темпи зростання у

2019 році будуть становити 109 тис. грн а у 2020 році вони становили 6033 тис. грн.

А за ланцюговим методом також йде зростання але якщо 2019 році вони дорівнюють 109 тис. грн як і за базисним методом то у 2020 році за ланцюговим методом вони будуть несуттєво меншими і становлять 5924 тис. грн.

ТОВ «НЕЙЛ» має у своїй власності будівлі, обладнання та техніку необхідну для здійснення виробничої діяльності.

Основні засоби являють собою сукупність засобів праці, які функціонують у виробничому процесі. Тому в процесі роботи протягом року нараховуються знос і амортизація основних засобів від їх первісної вартості. (табл. 2.3)

Таблиця 2.3 – Знос основних засобів

Показник	Рік			Відхилення (+, -)	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019
1. Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн	32292	32721	35901	429	3180
2. Знос основних засобів за час їх експлуатації, тис. грн	18288	21341	24369	3053	3028
3. Рівень зносу основних засобів, %	56,6	65,2	67,9	8,6	2,7

Як видно з таблиці 2.3 протягом аналізованого періоду первісна вартість основних засобів мала незначне зростання у 2019 році, на 429 тисяч гривень у порівнянні з 2018 роком, та зростання на 3180 тисяч гривень у 2020 році.

Показник рівня зносу показує на скільки відсотків зношені основні засоби. Так у 2018 році цей показник становив 56,6%, у 2019 році 65,2%, а у 2020 році 67,9%. За допомогою цього показника також можна зробити висновок, що на кінець 2020 року більшість основних засобів була непридатна для використання в подальшому.

Дивлячись на вище сказане можна припустити, що на початок 2019 році рівень зносу основних засобів становив 0%, а на кінець року 65,2%. У 2020 році

цей показник становив 67,9%. Тому на основі цього можна прийти до висновку, що в середньому за рік основні засоби зношуються на 7%, тобто вони можуть працювати нормально максимум 6-10 років.

У вартісному вираженні знос основних засобів у 2019 році не значно зріс в порівнянні з 2020 роком. Адже станом на 2020 роком знос основних засобів становить 24369 тисяч гривень, що на 3180 тисяч гривень перевищує суму зносу у 2019 році.

Для більш детального аналізу необхідно провести додаткові розрахунки, пов'язані з ефективністю використання основних фондів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Показники ефективності використання основних виробничих фондів.

Показник	Рік			Відхилення	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт та послуг, тис. грн	177270	174043	151132	-3227	-22911
2. Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн	28734	32507	34312	3773	1805
3. Вартість устаткування, тис. грн	32292	32721	35901	429,0	3180,0
4. Прибуток від операційної діяльності до оподаткування (збиток), тис. грн	3627	3313	2947	-314	-366
5. Фондовіддача, грн	6,17	5,35	4,40	-0,82	-0,95
6. Фондомісткість, грн	0,16	0,19	0,23	0,02	0,04
7. Фондоозброєність, грн/особу	112,24	135,45	143,56	23,20	8,12
8. Технічна озброєність праці, грн/особу	0,44	0,56	0,60	0,13	0,04
9. Рентабельність виробництва, %	23,68	19,29	21,04	-4,39	1,75

Як видно з таблиці 2.4, середньорічна вартість основних виробничих фондів має тенденцію до зростання. Так в 2019 році їх вартість зросла на 3773 тисячі гривень, а в 2020 році ще на 1805 тисяч гривень.

Одними з основних показників ефективності використання основних засобів є фондovіддача, фондомісткість та фондоозбросеність, які ми розраховували у вартісному виразі.

Так на одного працівника підприємства припадає 135,45 гривень середньорічної вартості основних засобів у 2019 році, що на 23,20 гривні більше ніж у попередньому році та на 8,12 гривні менше ніж у наступному періоді.

Фондомісткість слугує показником зворотнім фондovіддачі, і характеризує потребу в основних виробничих фондах для забезпечення виробництва одиниці продукції або виконання одиниці обсягу робіт.

За нашими розрахунками видно, що потреба в основних засобах на підприємстві протягом трьох аналізованих років тільки зростає. Наприклад в 2019 році вона збільшилась на 0,02 гривні в порівнянні з минулим роком і тепер становить 0,19 гривні. А станом на 2020 рік потреба в основних засобах також збільшилась і становила 0,04 гривні, або становить 0,23 гривні.

Далі ми проаналізували матеріало-технічне забезпечення виробництва продукції та використання матеріалів на ТОВ «НЕЙЛ» за 2018-2020 роки.

ТОВ «НЕЙЛ» здійснює виробництво продукції тим самим несе матеріальні витрати. Нами було здійснено розрахунок динаміки матеріалovіддачі та матеріаломісткості,

Для кращого розуміння матеріальних витрат підприємства необхідно розрахувати показники матеріаломісткості, матеріалovіддачі, та матеріаломісткості, дані яких було наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Динаміка матеріаловіддачі та матеріаломісткості.

Показник	Рік			Динаміка, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	177270	174043	151132	-1,8	-13,2
Матеріальні витрати, тис. грн	115293	103137	88294	-10,5	-14,4
Матеріаловіддача, грн	1,5	1,7	1,7	9,8	1,4
Матеріаломісткість, грн	0,65	0,59	0,58	-8,9	-1,4

Матеріаломісткість показує частку витрат матеріальних ресурсів на виготовлення одиниці продукції у загальних витратах. Як видно з проведених розрахунків на виготовлення одиниці продукції витрачається 0,65 гривні у 2018 році. У 2019 році матеріаломісткість зменшилась і тепер становила 0,59 гривні. А станом на 2020 рік показник матеріаломісткості також зменшився але несуттєво, і становив 0,58 гривень.

Також мною було проведено аналіз матеріальних витрат.

У таблиці 2.6. наведено показники матеріальних витрат підприємства протягом трьох аналізованих періодів.

Таблиця 2.6 - Динаміка питомої ваги матеріальних витрат у собівартості продукції.

Показник	Рік			Динаміка, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Матеріальні витрати, тис. грн	115293	103137	88294	-10,5	-14,4
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн	142460	140483	119559	-1,4	-14,9
Питома вага матеріальних затрат у собівартості реалізованої продукції, %	80,9	73,4	73,8	-9,3	0,6

Як видно з таблиці 2.6 підприємство несе матеріальні витрати у кожному із аналізованих років обсягом більш ніж в 100 тисяч гривень. Наприклад станом на кінець 2018 року матеріальні витрати становили 115293 тис. грн, в 2019 році витрати зменшилися на 10,5% і становили 103137 тис. грн. В 2020 році, так само спостерігається зниження матеріальних витрат на 14,4% і вони становили 88294 тис. грн.

Питома вага матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції у 2018 році становить більш 80%, проте в 2019 та 2020 році цей показник зменшився і він становить 73,4% та 73,8%. Така ситуація пов'язана з збільшенням собівартості реалізованої продукції у цих роках. Про це свідчать показник зменшення у 1,4% та 14,9%, тобто станом на 2020 році собівартість зменшилась приблизно у декілька разів у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року.

Далі ми провели аналіз витрат на виробництво продукції.

У процесі своєї виробничої діяльності підприємство ТОВ «НЕЙЛ» проводить безліч фінансово-господарських операцій і постійно несе витрати, пов'язані з їх проведенням.

Одні групи витрат безпосередньо пов'язані зі здійсненням конкретної операції, інші - мають загальний характер і необхідні для забезпечення функціонування підприємства в цілому.

Усі витрати матеріальні, трудові, і фінансові - підприємство здійснює задля забезпечення своєї виробничої діяльності.

Жодне підприємство не може обійтись без витрат при здійсненні своєї діяльності. Основна причина аналізу витрат підприємства полягає у вирішенні питання, як зменшити їх обсяг, при цьому не втративши вже існуючих обсягів виробництва за аналогічної їхньої якості.

Для аналізу витрат підприємства необхідно розглянути таблицю 2.7.

Таблиця 2.7 – Елементи операційних витрат.

Елемент витрат	Сума, тис. грн			Структура витрат, %		
	2019	2020	відхилення +,-	2019	2020	відхилення +,-
Матеріальні витрати	87143	75898	-11245	70,06	66,18	-3,9
Витрати на оплату праці	14690	16524	1834	11,81	14,41	2,6
Відрахування на соціальні заходи	3188	3611	423	2,56	3,15	0,6
Амортизація основних фондів	3374	3570	196	2,71	3,11	0,4
Інші операційні витрати	15995	15083	-912	12,86	13,15	0,3
Разом	124390	114686	-9704	100	100	-

Переглянувши таблицю 2.7, можна побачити, що протягом 2019 і 2020 років понад 70% загальних витрат підприємства припадає на витрати пов'язані з матеріальними витратами. Що робить підприємство матеріало-містким.

Високими також є відсоток витрати на оплату праці. Що дає підставу стверджувати, що підприємства також є зарплато-містким.

Протягом 2019 і 2020 років високий відсоток витрат припадає також й на інші операційні витрати.

Для більш кращого сприйняття було побудовано діаграму структури витрат які зображені на рисунку 2.3.

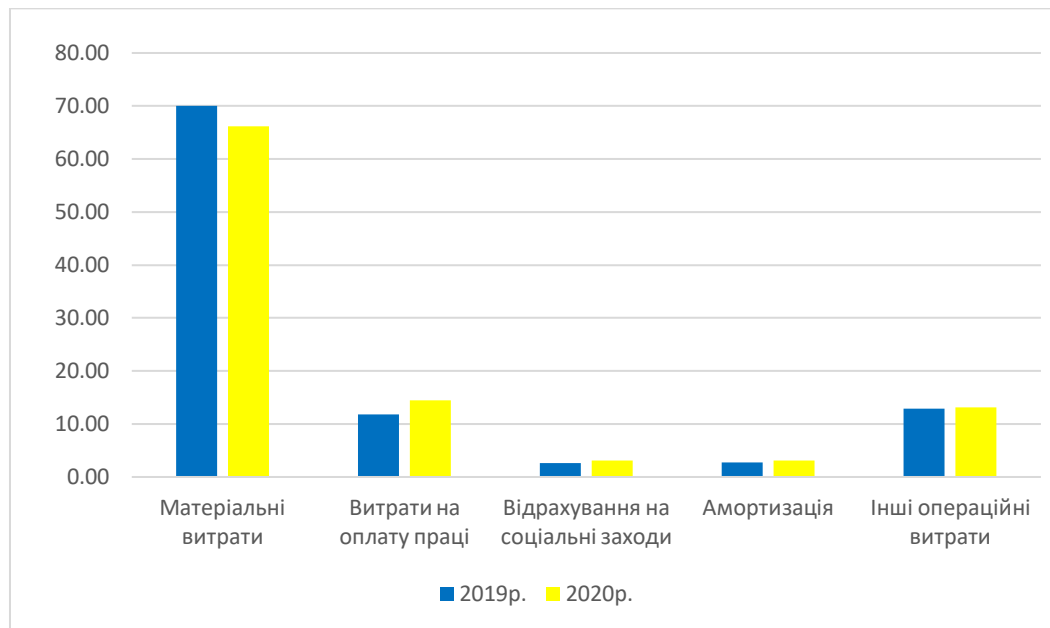

Рисунок 2.3 – Структура витрат підприємства у % за 2019-2020рр.

Фінансовий аналіз являє собою метод оцінки ретроспективного (минулого) і перспективного (майбутнього) фінансового стану господарюючого суб'єкта на основі вивчення залежності і динаміки показників фінансової інформації. Головним завданням фінансового аналізу є зниження неминучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям економічних рішень, орієнтованих у майбутнє.

Для початку необхідно провести аналіз активу балансу фінансового звіту підприємства, який представлений у таблиці 2.8.

Як видно з таблиці 2.8, актив балансу складається з необоротних і оборотних активів, а також з витрат майбутніх періодів.

Таблиця 2.8 – Структура активу балансу за звітній 2020 рік.

Актив	Балансова вартість, тис. грн			Структура, %		
	на початок 2020 року	на кінець 2020 року	відхилення (+,-)	на початок 2020 року	на кінець 2020 року	відхилення (+,-)
1	2	3	4	5	6	7
I. Необоротні активи						0,96
1.1. Нематеріальні активи	33	3,1	-30	0,05	0,00	-0,05
1.2. Основні засоби	11380	11532	152	17,71	17,40	-0,31

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1.4. Інші необоротні активи	0	0	0	0,00	0,00	0,00
II. Оборотні активи						-0,96
2.1. Запаси	38835	40515	1680	60,45	61,14	0,68
2.2. Дебіторська заборгованість	9364	8184	-1180	14,58	12,35	-2,23
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	1539	825	-714	2,40	1,24	-1,15
2.4. Інші оборотні активи	20	56	36	0,03	0,08	0,05
III. Витрати майбутніх періодів	70	59	-11	0,11	0,09	-0,02
Баланс	64240	66269	2029	100	100	-

Найбільша частка структури балансу припадає на оборотні активи, аналізованого 2020 року складає понад 60%. Найбільша частка оборотних активів припадає на запаси, саме запаси складають 60% від усієї структури активу балансу 2020 року це дає змогу сказати, що підприємство має великі запаси для виготовлення продукції. Далі по списку йдуть основні засоби які складають 17% структури балансу 2020 року.

Наступним нашим кроком є аналіз пасиву балансу фінансової звітності, який представлений у таблиці 2.9

Таблиця 2.10 - Структура пасиву балансу за 2020 рік.

Пасив	Балансова вартість, тис. грн			Структура, %		
	на початок 2020 року	на кінець 2020 року	відхилення (+,-)	на початок 2020 року	на кінець 2020 року	відхилення (+,-)
I. Власний капітал	36629	39097	2468	57,02	59,00	1,98
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	11867	9149	-2718	18,47	13,81	-4,67
III. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0
IV. Поточні зобов'язання	15744	18021	2277	24,51	27,19	2,69
V. Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0
Баланс	64240	66269	2029	100	100	-

З наведеної таблиці 2.10 ми бачимо, що розмір власного капіталу з початку 2020 року зріс. На кінець 2020 року власний капітал збільшився на 2468 тис. грн. Також на підприємстві зросли поточні зобов'язання і на кінець 2020 року вони зросли на 2277 тис. грн.

Основним питанням управління оборотними коштами підприємства, як і у випадку з основними фондами, є підвищення ефективності їх використання, тобто отримання максимального результату з мінімальними вкладенням в оборотні кошти. Важливим показником ефективності використання оборотних коштів є оборотність,[25] розрахунок якої представлений у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 - Показники оборотності обігових коштів.

Показник	Рік			Відхилення (+, -)	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019
Чистий прибуток (збиток)	3627	3313	2947	-314,0	-366,0
Середня величина обігових коштів, тис. грн	4934,0	4795,7	4889,5	-138,3	93,8
Кількість оборотів	35,9	36,3	30,9	0,4	-5,4
Коефіцієнт завантаженості оборотних коштів	0,03	0,03	0,032	0,00	0,00
Тривалість одного обороту, днів	10,0	9,9	11,6	-0,1	1,7
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	35,9	36,3	30,9	0,4	-5,4
Чистий дохід від реалізації продукції	177270	174043	151132	-3227,0	-22911,0

Ми можемо побачити що в таблиці 2.11 протягом аналізованого періоду обігові кошти підприємства зменшуються. Так у 2019 році вони зменшилися на 138,3 тисячі гривень, але в 2020 році вони збільшилися на 93,8 тисяч гривень.

Оборотні кошти у 2018 і 2019 році здійснювали більш ніж 36 оборотів за рік, але у 2020 році їх оборотність зменшилася і здійснювала лише 31 оберт на рік. Тривалість обороту у днях, вона майже не змінювалась так в 2018 році 10 днів, у 2019 році до 9,9 днів у 2020 році 11,6 днів.

Низькими також є коефіцієнти завантаженості оборотних коштів. Цей показник показує скільки оборотних коштів підприємства приходить на одну гривню реалізованої продукції. Так у 2019 році на одну гривню реалізованої продукції припадає 36 оборотних коштів, але цей показник різко знизився до 30 у 2020. Це показує більш ефективніше використання капіталу підприємства.

Аналіз формування прибутку покаже нам які витрати несе підприємство, та чи є ще якісь джерела доходу, окрім основного виду діяльності. Дані для аналізу проілюстровані у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 - Формування прибутку підприємства.

№ п/п	Показник	Рік			Темпи зростання, %	
		2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
1	Чистий дохід від реалізації продукції	177270	174043	151132	-1,8	-13,2
2	Собівартість реалізованої продукції	142460	140483	119559	-1,4	-14,9
3	Валовий прибуток	34810	33560	31573	-3,6	-5,9
4	Інші операційні доходи	1574	2190	1724	39,1	-21,3
5	Адміністративні витрати	7263	6447	5631	-11,2	-12,7
6	Витрати на збут	21231	21271	21137	0,2	-0,6
7	Інші операційні витрати	964	942	920	-2,3	-2,3
8	Фінансовий результат від операційної діяльності	610	1248	804	104,6	-35,6
9	Інші фінансові доходи	0	0	0	0,0	0,0
10	Інші доходи	300	1068	300	256,0	-71,9
11	Фінансові витрати	3599	4520	3047	25,6	-32,6
12	Інші витрати	0	325	10	0,0	-96,9
13	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	3327	2570	3312	-22,8	28,9
14	Витрати з податку на прибуток	656	612	476	-6,7	-22,2
15	Чистий прибуток	2971	2700	2470	-9,1	-8,5

З таблиці 2.12 ми бачимо, що крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємство має й інші операційні доходи, які в 2018 році становлять 300 тис. грн., а у 2019 році спостерігається збільшення операційного доходу і він становить 2190 тис. грн., а у 2020 вони зменшилися і становлять 1724 тис. грн. Також слід зазначити що операційні витрати не перевищують доходи.

Чистий прибуток у 2020 році є найменшим із всіх трьох аналізованих років і становить 2470 тис. грн. Найбільший же показник чистого прибутку припадає на 2018 рік і він становив 2971 тис. грн.

Висновки до 2 розділу

Метою створення ТОВ «НЕЙЛ» на сам перед, було задоволення потреб фізичних та юридичних осіб в його товарах та реалізації, на основі отриманого прибутку інтересів учасників.

Предметом діяльності підприємства є:

Виробництво виробів із дроту, ланцюгів і пружин.

До інших видів діяльності належать:

- Холодне волочіння дроту.
- Неспеціалізована оптова торгівля.
- Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах.
- Роздрібна торгівля з лотків і на ринках іншими товарами.
- Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Головний офіс та виробничі потужності компанії знаходяться у місті Хмельницькому. Також успішно функціонують відділи продажу у Києві, Львові, Івано-Франківську, Мукачеві, Вінниці, Житомирі та Кропивницькому.

ТОВ «НЕЙЛ» використовує лінійно-функціональну організаційну структуру. Цей вид організаційної структури сформований на поділі сфер повноважень і відповідальності по функціях управління. Рішення зазвичай приймаються по вертикалі. Оскільки підприємство стабільно працює та виробляє стабільний асортимент продукції тоді лінійно-функціональна структура є оптимальною та особливо ефективною для досліджуваного підприємства.

Проаналізувавши фінансово-господарську діяльність підприємства показує, те що:

1. Чистий дохід від реалізації продукції зменшився, проте його вистачає щоб покрити витрати.
2. Рентабельність доходів є меншою а ніж рентабельність витрат.
3. Приблизно 70% витрат припадають на матеріальні витрати, що вказує нам на те, що підприємство є матеріало-містким. Також є доволі високий показник витрат на оплату праці, що говорить нам про те що підприємство є зарплато-містким.

4. Найбільшу частку структури активу балансу припадає на оборотні активи, аналізованого 2020 року складає понад 60%. Найбільша частка оборотних активів припадає на запаси, саме запаси складають 60% від усієї структури активу балансу 2020 року це дає змогу сказати, що підприємство має великі запаси для виготовлення продукції. Далі по списку йдуть основні засоби які складають 17% структури балансу 2020 року.

5. Найбільшу частину структури пасиву балансу припадає на власний капітал.

6. Окрім чистого доходу від реалізації продукції підприємство має й інші операційні доходи, які в 2018 році становили 300 тис. грн., а у 2019 році спостерігається збільшення операційного доходу і він становить 2190 тис. грн., а у 2020 вони зменшилися і становлять 1724 тис.грн. Також слід зазначити що операційні витрати не перевищують доходи.

Розділ 3. Напрями оптимізації витрат підприємства на ТОВ «НЕЙЛ»

3.1 Напрямки зниження собівартості виробництва на ТОВ «НЕЙЛ»

За допомогою аналізу системи управління витратами ТОВ «НЕЙЛ» ми виявили проблеми, які потребують вирішення.

В попередньому розділі було визначено основну проблему підприємства, а саме використання застарілих методів оптимізації витрат.

Задля вдосконалення системи управління витратами на підприємстві, нам потрібно відійти від застарілих і малоефективних методів, оскільки вони не враховують повністю всіх складових діяльності.

На нашу думку застосування японської «кайдзен» філософії допоможе значною мірою оптимізувати витрати підприємства і працювати набагато ефективніше. Ну і звісно поряд із з цим методом доцільно є використання методу «таргет-костингу». Поєднання цих методів підприємством допоможе значною мірою зменшити витрати та підвищити ефективність.

Основна мета «Кайдзен» філософії - підвищення ефективності процесу та зменшення, а згодом і зведення до нуля «відхилень» та «відходів».

Для збільшення ефективної роботи кадрів та зростання кадрового потенціалу, вітчизняним підприємствам слід використовувати п'ять кроків японської філософії «Кайдзен» - «5 S», що складається з 5 ключових елементів:

- 1) Seiri – акуратність;
- 2) Seiton – порядок;
- 3) Seiso – чистота;
- 4) Seiketsu – стандартизація;
- 5) Shitsuke – дисципліна. [21]

Відповідно до філософії наших методів, будь яка проблема маленька чи велика лежить в системі і нам необхідно або покращувати цю систему або і зовсім повністю змінювати усю систему. В ідеальні бізнес-процеси на підприємстві мають бути побудовані так, щоб унеможливити виникнення

помилки. Таке саме схоже правило існує і у стосунках з споживачами, де споживач не просто джерело заробітку, а друг, майже родич.

Під час виробництва важливими етапами є планування та прогнозування. На цьому етапі ефективно є застосування методу «таргет-костингу».

«Таргет-костинг» ґрунтується на дуже простій ідеї: якщо для успішного бізнесу продукт виробництва потрібно продавати за ціною, що не перевищує ринкову, то визначення собівартості майбутньої продукції починається саме зі встановлення ціни на неї. Тобто в основі цього методу лежить знаходження цільової ціни та цільового прибутку на основі дослідження ринку та умов. І вже на основі цих результатів знаходиться цільова собівартість.[4]

Серед позитивних наслідків застосування даного методу можна виділити зміну мислення у менеджерів на більш інноваційне. Вони будуть шукати нові більш креативні рішення аби наблизитися до цільової собівартості і також це утримує їх від бажання використання нових матеріалів та технології, що могло би змусити перепроєктувати продукт.

Звісно для впровадження цих методів на підприємстві ТОВ «НЕЙЛ» необхідні кардинальні зміни мислення та культури на підприємстві.

На нашу думку правильно буде проведення тренінгів на яких до усіх членів колективу буде доноситися суть даних методів. Також дуже важливим є постійна комунікація, і прозорість результатів.

Якщо наше підприємство ТОВ «НЕЙЛ» хоче продовжувати працювати на міжнародному ринку і бути конкурентоспроможним підприємством тоді перехід до сучасних методів оптимізації витрат є невідкладною та неймовірно важливою стратегією.

Назвемо фактори зниження собівартості продукції:

- 1) Підвищення технічного рівня виробництва;
- 2) Зміна обсягу та структури продукції;
- 3) Вдосконалення організації виробництва та праці;
- 4) Покращення використання природних ресурсів;
- 5) Галузеві інші фактори.[7]

Ми можемо запропонувати ТОВ «НЕЙЛ», щоб ще більше знизити собівартість виробництва, підприємство може скористатися одним із найбільш ефективних методів зниження собівартості. А саме методом застосування дешевих чи альтернативних матеріалів при виготовленні продукції. Звісно цей метод може призвести до погіршення якості продукції, так у цьому випадку підприємству потрібно знайти собі нового постачальника, який готовий запропонувати матеріал набагато дешевший, або зробити знижку при великих обсягах закупівлі.[16]

Хоча на ТОВ «НЕЙЛ» і впроваджено велику кількість сучасних технологій виробництва, які дозволяють зменшувати кількість браку на виробництві і більш ефективніше використовувати матеріали. Це не означає що підприємство не повинно намагатися до покращення своїх технологій задля ще більш кращого використання матеріалів, або розробки і застосування інноваційних технологій, які би зменшували витрати на виробництво і відповідно зменшували би собівартість.

Також, суттєво зменшити витрати на виробництво продукції можливо завдяки впровадженню різних енергозберігаючих технологій.

При виборі методів зменшення собівартості продукції підприємства необхідно враховувати безліч параметрів, в тому числі і якість продукції.

Також зниження собівартості продукції забезпечується, і за рахунок підвищення продуктивності праці. Ми також хочем запропонувати ТОВ «НЕЙЛ» ще один дієвий метод зниження собівартості продукції, а саме пошук більш дешевої робочої сили, бо це дозволить знизити витрати, пов'язані з оплатою праці. З ростом продуктивності праці на підприємстві скорочуються витрати праці в розрахунку на одиницю продукції, а отже, зменшується і питома вага заробітної плати в структурі собівартості.

Отже, собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності її виробництва. В ній відбиваються всі сторони господарської діяльності: ступінь технологічного оснащення виробництва та освоєння нових технологічних процесів; рівень

організації виробництва і праці, ступінь використання виробничих потужностей; економічності використання матеріальних і трудових ресурсів і інші умови і чинники, які характеризують виробничо-господарську діяльність. Від її рівня залежать фінансові результати діяльності підприємств, темпи розширеного виробництва і, звичайно ж, їх фінансовий стан.[10]

Якщо ТОВ «НЕЙЛ» буде здійснювати політику по зниженню собівартості продукції, воно буде сприяти збільшенню його прибутків, і звичайно підвищить його конкурентоспроможність.

Таким чином, якщо ТОВ «НЕЙЛ» буде займатися пошуком нових методів і факторів зниження собівартості продукції то воно зможе вийти на більш новий, більш ефективніший рівень функціонування.

3.2 Побудова SWOT-аналізу на ТОВ «НЕЙЛ»

Далі проведемо SWOT-аналіз ТОВ «НЕЙЛ» для визначення стратегії розвитку підприємства, тому що саме найважливішою проблемою будь-якого українського підприємства, що працює в ринкових умовах, є проблема його виживання і забезпечення безупинного розвитку.

ТОВ «НЕЙЛ» є соціально-економічною системою відкритого типу, що взаємодіє із чинниками зовнішнього середовища і залежить від них. Разом з тим, ця система функціонує і розвивається завдяки впливу на неї чинників внутрішнього середовища.

Приведемо нижче матрицю SWOT-аналізу господарської діяльності ТОВ «НЕЙЛ» із формуванням переліку можливостей і загроз, а також сильних і слабких сторін діяльності підприємства (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1 - Матриця SWOT-аналізу господарської діяльності ТОВ «НЕЙЛ»

SWOT-аналіз		Стан зовнішнього середовища	
Стан внутрішнього середовища	Сильні сторони:	Можливості:	Загрози:
	1) наявність матеріал технічної бази та інфраструктури підприємства; (+) 2) великий асортимент продукції; (+) 3) контроль якості на виробництві. (+)	1) вихід на нові ринки збуту продукції (зовнішні і внутрішні ринки); (+) 2) стійкий попит на продукцію; (-) 3) вдосконалення технології виробництва; (-) 4) отримання нових тендерів від держави; (-) 5) незначне підвищення ціни; (-) 6) надання невеликої знижки оптовим покупцям;(-)	1) підвищення рівня інфляції;(+) 2) загрози ракетних обстрілів;(+) 3) збільшення конкуренції на ринку ; (+) 4) збільшення браку на виробництві; (+) 5) поява товарів – субститутів; (-)
	Слабкі сторони:		
	1) відсутність маркетингових досліджень; (-) 2) не повне використання наявних потужностей; (-) 3) застаріле устаткування (-) 4) високий рівень зношеності основних фондів. (+)		

*Джерело складене автором

Складена матриця SWOT-аналізу дозволить провести аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища ТОВ «НЕЙЛ». Зовнішнє середовище представлено силами широкого соціального плану, що впливають на саме підприємство і на його внутрішнє середовище.

До таких сил варто віднести чинники демографічного, економічного, природного, технічного, політичного та культурного характеру. При аналізі внутрішнього середовища підприємства необхідно орієнтуватися на його цілі та завдання, організаційну структуру управління, наявні ресурси та технологічні процеси.

Також можна провести PEST-аналіз цвяхо-виробничої галузі України таблиця 3.2, для того щоб виділити основні фактори зовнішнього середовища, які впливають на ТОВ «НЕЙЛ». Цей аналіз допоможе глибше зрозуміти ризики для підприємства та розробити стратегію.

Таблиця 3.2 - PEST-аналіз цвяхо-виробничої галузі України

Політика	Економіка
1. нестабільна політична ситуація; 2. зміни в законодавстві.	1. нестабільність цін на енергоресурси; 2. підвищення ціни на матеріали з боку постачальників; 3. відсутність енергетики (блекаут);
Соціально-культурні тенденції	Технологічні інновації
1. зміни потреб споживачів; 2. демографічний фактор; 3. відсутність кваліфікованих кадрів для підприємства; 4. зниження купівельної спроможності клієнтів.	1. нестабільність курсу валют; 2. поява нових конкурентів; 3. поява товарів - субститутів;

*Джерело складене автором

Політичні фактори в PEST-аналізі визначаються чітко для розуміння політичної ситуації в країні, та як це відбиватиметься у майбутньому на діяльності підприємства.

Економічний фактор в PEST-аналізі аналізує розподіл економічних ресурсів на державному рівні.

Соціальний фактор в PEST-аналізі спрямований на вивчення рівня життя споживачів та їх можливого ставлення до товару підприємства.

Технологічний фактор в PEST-аналізі підприємства можуть вчасно визначати момент для змін в технологіях виробництва та реалізації товарів.

Етапи проведення PEST-аналізу є:

- Розробка переліку факторів зовнішнього середовища які мають високий вплив на діяльність підприємства;
- оцінка факторів за значимістю, сума значень має дорівнювати 1;
- оцінка впливу факторів на стратегію діяльності по шкалі: 1 - загроза відсутня; 5 - серйозна небезпека.

Готовність підприємства до реагування на вплив зовнішнього середовища вказується сумарною оцінкою факторів.

Таблиця 3.3 - Результати аналізу зовнішні факторів

Зовнішні стратегічні фактори	Вага	Оцінка	Зважена оцінка
Можливості			
Зміни в законодавстві для підтримки підприємств	0,05	3	0,3
Демографічний фактор	0,05	3	0,19
Економічна стабілізація	0,2	3	0,20
Покращення власної збутової мережі	0,2	2	0,1
Загрози			
Поява нових конкурентів	0,1	4	0,8
Нестабільна ситуація в країні (війна)	0,2	4	0,9
Зниження купівельної спроможності клієнтів	0,2	1	0,4
Сумарна оцінка	1		2,89

*Джерело складене автором

Після проведених розрахунків можна зробити висновок, що оцінка 2,89 вказує на середній рівень реакції підприємства на фактори впливу зовнішнього середовища.

Висновки до 3 розділу

Після проведення дослідження у третьому розділі було визначено за рахунок яких заходів в майбутньому керівництво ТОВ «НЕЙЛ» зможе знизити собівартості виробництва на підприємстві.

Підприємство готове було би реалізувати обрану політику яка була запропонована в нашому дослідженні. Задля досягнення зниження собівартості, та підвищення його прибутку і підвищення його конкурентоспроможності.

Також було проведено SWOT - аналіз підприємства ТОВ «НЕЙЛ» і PEST-аналіз. В SWOT – аналізі було розглянуто як сильні так і слабкі сторони ТОВ «НЕЙЛ», його можливості і загрози.

За допомогою PEST- аналізу, було більш глибоко розглянуто ризики нашого підприємства. За PEST- аналізом підприємство ТОВ «НЕЙЛ» має середній рівень реакції на фактори впливу зовнішнього середовища.

Висновки

При написанні дипломної роботи були сформульовані висновки в яких узагальнюються формування та реалізація управління витратами для ТОВ «НЕЙЛ». Також робота включає розробку рекомендацій щодо удосконалення стратегії управління витратами.

В роботі було визначено природу та сутність витрат підприємства. Вони являють собою величину матеріальних, фінансових, трудових ресурсів, які було спожито підприємством в результаті здійснення господарської діяльності, спрямовану на отримання прибутку. Існує безліч різновидів витрат, які класифікують за різними ознаками.

Дослідження сутності витрат допомогло систематизувати методи управління витратами та їх зниження. Задля збільшення прибутковості компанії важливим фактором є зниження собівартості, що фактично являє собою зниження витрат підприємства.

Також було досліджено техніко-економічний стан підприємства ТОВ «НЕЙЛ» і з отриманих даних ми взнали, що на підприємстві є тенденція до зниження чистого прибутку.

До методів, які враховують обмеження традиційних моделей управління витратами можна віднести наступні: концепція стратегічного управління витратами, таргет-костинг, кайзен-костинг, бенчмаркінг, кост-кілінг, CVP-аналіз, LCC-аналіз, EVA-підхід.

Такі методи як стандарт-костинг та директ-костинг базуються на порівнянні із певними визначеними стандартами, пошуку певних відхилень та скорочення їх у майбутньому.

Для правильного вибору методу оптимізації витрат необхідно враховувати велику кількість як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

В дослідницько-аналітичній частині надана характеристика підприємства ТОВ «НЕЙЛ». Воно являється доволі сильним та динамічним підприємством, і ним пропонується найширший асортимент цвяхів на території України. Окрім

традиційних будівельних, покрівельних та столярних, підприємством виготовляються спеціалізовані цвяхи, для виробництва дерев'яної тари та піддонів: розсипні та в бобінах. Також для клієнтів пропонуються такі засоби кріплення як: шурупи, саморізи, болти, гайки, свердла, різьбові стержні, шайби тощо.

ТОВ «НЕЙЛ» використовує лінійно-функціональну організаційну структуру. Роблячи висновок можна сказати, що структура виробництва та управління на підприємстві є досить ефективною, логічно побудована. Оскільки підприємство не несе збитків, тому що, дохід підприємства перевищує їх витрати.

Список використаних джерел

1. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник / С.Ф. Голов. — К.: Лібра, 2008. — 704 с.
2. Давидович І.Є. Управління витратами: навч. посібн. / І.Є. Давидович — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 320 с.
3. Крушельницька О. В. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах / О. В. Крушельницька // Вісник ЖДТУ.— 2010.— № 1.— С. 125 – 129.
4. Павлова С. І. Метод таргет-костингу як прогресивний метод цільового стратегічного управління витратами / Павлова С. І. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. — 2016. — №10. — С. 56– 58
5. Писарев В.Н. Внутрішньогосподарський контроль витрат, як функція управління виробничим циклом у тваринних господарствах / В.Н. Писарев // Управлінський облік. — 2008. — № 6. — С. 88–92
6. Піскун А. В. Теоретичний аспект управління витратами підприємства. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. №4 (70). С. 55-59.
7. Полозов М. О. Шляхи зниження собівартості продукції на підприємстві. Вісник Одеського національного політехнічного університету. 2016. № 7. С. 29-33
8. Рогатюк О.В. Методи управління витратами на вітчизняних підприємствах / О.В. Рогатюк // Коллективная монография «Экономика и менеджмент – 2013: перспективы интеграции и инновационного развития». - 2013.
9. Слобода А. С. Переваги та недоліки калькулювання собівартості продукції в системі повного і неповного розподілу витрат. Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти» (28 квітня 2017). Харків. 2017. ФОП Панов А. М. С. 731-735.

10. Філінков О. Розміри підприємств і собівартість продукції / А.Філінков // Економіка України. - 2003. - № 9. с.42-46
11. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства: навч . посібник / Ю. С. Цал-Цалко . – К.: ЦУЛ, 2002. – 656 с.
12. Чумаченко О.В. / Японська філософія «КАЙДЗЕН» як практика вдосконалення кадрового потенціалу на підприємствах України. Матеріали конференції ВНТУ електронні наукові видання, XLVII Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки / (2018)
13. Ющишина Л. О. // Ю–75 Менеджмент ресурсів та витрат: курс лекцій. //Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 103 с.
14. Ясінська А. І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах / А. І. Ясінська // Вісник Національного університету Львівська політехніка.– 2007.– № 14 (594). – С. 357–360.
15. Жукевич С.М. Управління витратами діяльності в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємства / С.М. Жукевич, Р.В. Фроленко // Інноваційна економіка. – 2015. – № 1. – С. 70–74.
16. Миронова, Ю. Ю. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління і економічного аналізу / О. В. Коба, Ю. Ю. Миронова //
17. Партин Г.О. Сутність та особливості системно-орієнтованого управління витратами підприємства / Г.О. Партин, А.І. Ясінська // Економічні науки. Сер.: Економіка та менеджмент. – 2012. – Вип. 9 (2). – С. 396–407.
18. Свистун Л.А. Удосконалення системи управління витратами підприємства в умовах нестабільної економіки / Свистун Л.А., Левкова Р.М.. // Економіка і регіон. – 2017. – №4. – С. 59–62.
19. Христенко Л. М. Побудова системи управління витратами промислового підприємства / Л. М. Христенко, Р. О. Мозговий // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.– 2011. – № 3 (157). – С. 247–253.

20. Цимбалюк Л. Г. Фактори, резерви і шляхи зниження витрат виробництва як основа зниження ціни товару / Л. Г. Цимбалюк, Н. П. Скригун // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 32.

21. Грещак М.Г., Гордієнко В.М., Коцюба О.С. та ін. Управління витратами : Навч. посіб. / За заг. ред. Грещака М.Г. – К.: КНЕУ, 2008 – 264с.

22. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Ч – 75 Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166

23. Причорноморські економічні студії: наук.- практ. журнал. – 2016. – Вип. 4. – С. 99-103. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_23

24. Остапенко Т. Класифікація витрат підприємства [Електронний ресурс] / Т. Остапенко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 1 (8). — С. 238-246. — Режим доступу до журналу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13otmkvp.pdf>

25. Лозовський Д. М. / Методологічні аспекти управління оборотними засобами підприємства / Ефективна економіка 2013 / Електронний ресурс / Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2516>

Додаток А

Додаток В

Організаційна структура ТОВ "НЕЙЛ"

